

דפוס קריב, תשס"ו חנוכה

א ריכסינג תמיד

לקבל את החיים - במנוחה ע"י אמונה שלום בטחון ושמחה

שיעורי כ"ק אדמו"ר מפנים מאירות דסיקסא שליט"א פרשת משפטים תשפ"ה // שנה ב // גליון ס"ז

אור הבוקר

תעומה קלה פון די 'לעכטיגע גוט מארגן - אשכ"ש' שמועסן
יום א' פרשת משפטים תשפ"ה (1-1-6-2-102)

"אנשים חושבים תמיד:
"כיצד אני יכול להיות
בשמחה? כיצד אני יכול
למחול? כיצד אני יכול
ללמוד ולהתפלל,
כשיש לי כל כך
טירדות? כיצד אני יכול
לחיות בשלום כשהוא
כל כך קשה?!"
התשובה על זה הוא: זהו
בדרך!...."

שאילה מאת ה', וא"ת הרי נתחייבו
באונסין? התשובה על זה הוא: 'אותה
אבקש', זאת אכן אבקש מהשי"ת: 'שבתי
בבית ה' כל ימי חיי', שאקיים את ה'בכל
דרכיך דעהו', להיות דבוק בהקב"ה, לזכור
כל דקה שיש בורא עולם, יהיה בבחינה של

לפטור ע"י שחיים עם הקב"ה

וכי ישאל איש מעם רעהו... אם בעלי
עמו לא ישלם

מתאמרה בשם הרה"ק רבי בונם
מפרשיסחא זי"ע, שכל יהודי שאל את
נשמתו הקדושה והטהורה, את חייו,
מהשי"ת. והקב"ה אומר, שהוא שייך
להאדם רק בתנאי שהוא עושה עם זה את
רצון הבורא ית"ש. אוי! זהו בעיה גדולה. כי
'שואל' הרי חייב אפילו באונסין, נו, מה
תהיה? כיצד תהיה לנו קיום בעולם הזה,
כשנשמתינו, חיינו, הוא מושאל מהשי"ת,
ושואל הרי חייב אפילו באונסין?

על זה ענה הרה"ק רבי בונם: הרי כתיב
'בעליו עמו' אם המשאיל נמצא ביחד עם
השואל, אז הוא פטור. ולפי"ז אם האדם
זוכר בכל רגע שיש בורא עולם, שויתי ה'
לנגדי תמיד, הוא מקבל עליו את עול
מלכות שמים - 'לא ישלם', אזי הוא פטור,
ואין צריך לשלם.

דוד המלך אומר (תהלים כז): אחת
שאלתי מאת ה', 'אחת' זהו הנשמה
הקדושה והטהורה, 'שאלתי' בתורת

הוא משתמש עם כל העולם הזה, בכל הגשמיות, לענייני תורה עבודה ויראת שמים, עבודת ה', עבודת הבורא ית"ש, באמונה פשוטה נפלאה, בשמחה נפלאה, בבטחון נפלאה, הוא מביא שלום בעולם!

אומר האמרי נועם דברים נפלאים: אם ישאל האדם "כיצד יש לי הכוח לזה?!" - "זוהי הכח מסור ביד האדם להטות רצונו לכל אשר יחפץ, האדם מושל בבחירתו, כמו שאמרו חז"ל צדיקים ליבן ברשותן".

והוא מפרש בזה הפסוק ואלה המשפטים, יש לנו שני שופטים, היצר טוב והיצר הרע, אשר תשים לפניהם, שכלל ישראל תיקח את שני היצרים הללו לפניהם, והקב"ה אומר לנו: אני מניחם לפניך, ואתה שולט עליהם ותחליט, אם אתה רוצה שהיצר הרע ח"ו יהיה שופט עליך או היצר הטוב.

יהודים יקרים ומאירים! אנשים חושבים תמיד: "כיצד אני יכול להיות בשמחה? כיצד אני יכול למחול? כיצד אני יכול ללמוד ולהתפלל, כשיש לי כל כך טירדות? כיצד אני יכול לחיות בשלום כשהוא כל כך קשה?!"! התשובה על זה הוא: זהו בידך! תחשוב שהמחשבות המטרידות הללו, זהו היצר הרע! והא ראה, שזה לוקח ממך את שמחתך, זה לוקח ממך את הבטחון שלך, זה לוקח ממך את השלום, זה לוקח ממך את מנוחתך, זה לוקח ממך את הפנים מאירות שלך, זה לוקח ממך כ"כ הרבה תורה. משאי"כ היצר טוב הוא כולו תורה! זהו קשה?! אכן. אבל אני יכול לעשותו! למה אני יכול לעשותו? כי הקב"ה נתן לי הכח, אני צריך רק לחשוב ולהאמין שיש לי את הכח, אז אוכל להצליח.

'בעליו עמו' אזי יהיה 'ולא ישלם', לא יהיו מחויבין באונסין, ולא בשוגגין, השי"ת יקבל תשובתינו וקבלות טובות שלנו, בעזר ה' ובסייעתא דשמיא.

נו? מהו העצה שהאדם יהיה דבוק להקב"ה? אם מתחזקים שאני מוכרח להיות פנים מאירות, אני מוכרח להאיר, איני יכול להיות במצב של כעס, איני יכול לאבד את האמונה שלום בטחון ושמחה שלי - אז זוכרים את הקב"ה בכל רגע. אם מתרגלים לומר מזמור לתודה, ליתן שבח והודאה להקב"ה, לומר מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר ואדון עולם, ה' לי ולא אירא, אזי לא ישכח לעולם שיש בורא עולם, בעזר ה'.

אתה כן יכול, הקב"ה נותן לך הכוחות

הרה"ק מדזיקוב זצ"ל בספרו הק' אמרי נועם, מביא על הפסוק ואלה משפטים אשר תשים לפניהם. הוא אומר, שיש יצר טוב ויצר הרע, ושניהם נקראים בשם 'שופטים', המה שופטים את האדם על כל ההנהגות שהאדם נוהג, אם לשם ה', עפ"י תורה, עפ"י הלכה ועפ"י המסורה, או ח"ו להיפך. חז"ל אומרים 'בכל לבבך' היינו בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע. כיצד יכולין לעבוד את ה' בהיצר הרע? אלא הפירוש של 'יצר הרע' הוא, באכילה ושתיה, בענייני גשמיות. האדם אכן אי אפשר לחיות בלעדו, אבל אם היצר הרע הוא השולט, אזי הוא שופט ח"ו האדם, אבל אם האדם הוא בר דעת, והוא משתמש עם כל ענייני עולם הזה לעבוד את בוראו, ללמוד ולהתפלל ולעשות רצון הבורא, אזי נמצא כי היצר טוב שופטו. והוא אומר להקב"ה: בורא עולם, אני סיגור לאותו יהודי, הוא נוהג כמו שצריך,

שיתרוקן ח"ו מהיראת שמים, בבחינת 'ורם לבבך ושכחת', שירגיש האדם גדול בעצמו כבעל גאוה, וישכח שיש בורא ומנהיג על כל העולם! וישמון ישורון ויבעט, אם יש לנו רק טוב, יכולין ח"ו לעבור על התורה.

אבל ע"י שהקב"ה עושה שיהיה לו לאדם עליות וירידות, מצבים קשים ומצבים טובים, זה מעורר את האדם לאמונה ובטחון, לרא לא לעבור עבירה, זה מביא את האדם ל'ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום.

'אשר אין חלפיות למו', אם ח"ו לא היה ענין של מצבים חליפות, להחליף את הזמנים, אז, 'ולא יראו אלקים'. אבל עכשיו שיש ענין של חליפות הזמנים - ואתם הדבקים בה' אלוקים חיים כולכם היום!

ובזה אפשר לפרש מה שאנו אומרים בכל יום בתפילת מעריב, אנו מהללים ומשבחים את הקב"ה: אשר בדברו מעריב ערבים, בחכמה פותח שערים, ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים. אנו מודים להקב"ה שהוא משנה את העתים, והוא מחליף את הזמנים, ולמה? כי עי"ז אנו זוכרים ש'קל חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד, עי"ז נקיים תדיר לקבל עלינו את עול מלכות שמים, ה'ומלכותו ברצון קבלו עליהם' בלב שלום ובשמחה, ברצון הטוב ובלב הטוב, אנו נהיה משועבדים לה' ונקבל עלינו את העול מלכות שמים, יחודו שמו יתברך.

כשנמצא האדם בבחינת משנה עתים ומחליף את הזמנים, צריך לזכור דבריו הקדושים של הרה"ק מסאדיגורא. ולומר: אבי שבשמים! אני מקבל את המצב באהבה! אתה מחפש את אהבתי! אתה מחפש את אהבתי ויראתי! אעשה

האמרי נועם אומר עוד יותר מזה: תשים, הוא מלשון 'שומא', שהאדם צריך לשום ולהעריך כל דבר מה שהוא עושה אם זהו יצר הרע או יצר טוב.

והוא מביא עוד עצה: האדם יכול לגשת להיצר הרע ולומר לו: "יש לי עליך טענות, אתה מפסיד ממני, כל דבר מה שאני שומע לך, אתה מפסיד ממני תורה ועבודה ויראת שמים, אתה גורם שאעשה עבירות, אתה מרחיק אותי מהעולם הבא, מה אתה רוצה ממני? איני יכול לשמוע לך!"... אומר האמרי נועם: כשאתה תדבר דיבורים כאלו להיצר הרע - לא רק במח רק תבטא בשפתים - תתהפך היצר הרע לטוב לך.

ואלה המשפטים, זהו היצר טוב והיצר הרע, אשר תשים, שתשום ותעריך כל דבר מה שאתה עושה בדיוקית נפלאה, ואתה תשים את טענתך לפני היצר הרע והיצר טוב, אז תראה כי אתה תצא ותזכה בדין. היסוד של פנים מאירות הוא להאמין שהכל תלוי בידי, אני יכול להצליח, הקב"ה נתן לי הכוח.

הטובה שיש במצבים קשים

בא פעם יהודי אל הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זצוק"ל, והתמרמר לו שהוא עומד לפני מצב של פשיטת הרגל, וזה יהיה לו משבר גדול, מי מדבר עוד מהחובות... רבי! אני אובד עצות!

אמר לו הסאדיגורער בקדושתו ובטהרתו: דוד המלך אומר בתהלים: אשר אין חליפות למו ולא יראו אלקים. וי"ל בזה פירוש נפלא, 'אשר אין חליפות', אם לא היה מציאות שהמצב יתחלף, לכולם היה להם רק ואך טוב וחסד, טוב ועוד יותר טוב מטוב, כל יום ויום, תמידין כסדרן, היודעת מה שזה יכול לגרום? 'ולא יראו אלקים',

הרה"ק **הבית אהרן מקארלין** זי"ע אמר: אסביר לכם הגנות ממידת העצבות. נתבונן נא, ממה נובע מידת העצבות? עצבות נובע, מזה שהאדם סובר, שמגיע לו יותר גשמיות, יותר רוחניות, ממה שיש לו. נמצא שהרי זה גיאות. שאם התבונן האדם באמת, מה מגיע לו ומה הקב"ה נותן לו, הגיע באמת להתבוננות ודעת והכרה, שמה שהקב"ה נותן לו זהו מתנה גדולה, הרבה יותר ממה שמגיע לו. והקב"ה נותן רק טוב, אך טוב וחסד, ואז היה האדם שורה כל היום רק בשמחה, שהקב"ה אפילו לפי מצבו האמיתי, נותן לו הקב"ה כל כך תענוג בגשמיות וברוחניות.

נמצא מזה, שמי ששורה באמת בשמחה, הוא חי בשמחה, הוא משיג מידת הענוה. ומידת הענוה הוא המפתח לכל המידות טובות ולעבודת השי"ת. מידת הענוה הוא המפתח להשראת השכינה, וזהו מידת השמחה.

גיאות מביא את העצבות, והוא כאב הניגף, המכשיל את העוברים ושבים. עצבות וגיאות מכשילים את אנשים, ומביא את האדם לעשות העבירות היותר חמורים. וממילא יזהר האדם להיות תמיד בשמחה.

וכשיתבונן האדם בעצמו, כיצד אוכל להיות בשמחה? כיצד?! אומר רבי אהרן קארלינער: מכל מה שתעשה, תמצא הטוב שבו! כשתלמוד גמרא, תקבל שמחה בהלימוד, תקבל שמחה בתפילתך, תקבל שמחה מכל מה שתעשה.

האדם יכול לילך למקום עבודתו, ולהתחיל להרגיש: איני מרגיש שום טעם בהעבודה, הבעה"ב צועק עלי, העבודה

תיקונים! אהיה יותר טוב! ללמוד יותר טוב, לקיים ענייני בין אדם למקום ובין אדם לחבירו בזהירות יותר, אהבתי למקום, אהבתי להתורה, אהבת ישראל יהיה באופן יותר הראוי, וזה הוא הסיבה למה הקב"ה שולח את המצב, רק להזכירנו שיש בורא עולם, אין עוד מלבדו, אמת מלכינו אפס זולתו!

ע"י עבודת השמחה מונעים את הנפילות והירידות

הבעל התניא הק' זי"ע, בליקוטי תורה פר' תזריע, כותב על הפסוק שנאמר בהתוכחה בסדר דברים: **תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, ועבדת את אויבך**. מי הוא השונא היותר גדול להאדם? זהו הרי היצר הרע! מה עבודתו של היצר הרע? להביא את האדם לנפילות, שיהיו לו ירידה בעבודת ה', שיפול ממדרגותיו, שיהיה לו ירידה בתוך התאוות, שיהיה לו נפילות. וכשיש לו לאדם נפילה, אזי הוא משועבד והוא עובד לשונאו, להיצר הרע רח"ל, ח"ו.

אבל כשאדם עובד את השי"ת בשמחה ובטוב לבב, באמונה ושמחה נעלה, אזי אין צריך לעבוד את אויביו, אין צריך להיות לו ירידות רק עליות, ברוחניות ובגשמיות. כן אומר הבעל התניא הק'.

ובחודש הזה, הרי עבודתנו הק' להרבות בשמחה. וע"י העבודה בחודש הזה נוכל להיות בשמחה בכל משך השנה כולה.

האופן כיצד מקבלים המצב זהו הגורם של שמחה

ורחמיו על כל מעשיו', על מה אתה משבח את הקב"ה?! שהוא נתן לך חכמה בינה ודעת, שנתן לנו תורת אמת, וכל הקושיים שאני עובר, אני עובר את זה כל כך בטוב, אני עובר את זה במידותי הטובות, אני מתעלה במידותי הטובות, אני ממשיך להיות בשמחה, באמונה שלום בטחון ושמחה, וב"ה אני מצליח בעבודתי הקדושה, ואפילו אם נפלתי, אני מתגבר עוד פעם, אה, כך נעשים בשמחה!

הבורא ית"ש יברך אותנו וייתן לנו ברכות, ישועות, ורפואות, הצלחות, סייעתא דשמיא, אך טוב וחסד, ואור מתמיד, אמן, יהי רצון.

תשמעו את השיעורים במלואם מפ"ק על הוד כ"ק אדמו"ר שליט"א (אידיש) על כפתור: 11. וגם יש אפשרות כעת לשמוע השיעור מתורגם לספרדית ע"י רבנים חשובים על כפתור: 81.

מביא לחץ, אין לי חברים, אין לי הא, אין לי דא... זה מביא עצבות ונובע מגיאנות.

כיצד חושב יהודי שמח, עניו, יהודי שיש לו באמת פנים מאירות להקב"ה?! תביט, יש לי בעה"ב כל כך קשה, חברותא כ"כ קשה, עבודה כ"כ קשה, ועכ"ז עוזר לי הקב"ה שאני יוכל לסובלו! אני מניח בזה כל כך הרבה מחשבה, אני מתייגע על שמחה, שלא לריב, שלא להיות לב קשה על אחרים, אני איש מוצלח!! רבוש"ע! אני מודה לך, אני משבחך, אני שורה במצב שמחה מאוד!! כל מקום מצב ואופן שהאדם נמצא בו, השמחה שצריך להביא אותו הוא: לא המצב יביא לו השמחה, רק האופן שהוא מקבל את המצב! כי אני יהודי! אני יהודי מאמין! יש לי אמונה פשוטה, אני אומר הי"ג עיקרים באמת, אני מברך הברכה שעשה לי כל צרכי באמת, אני אומר באמת 'טוב ה' לכל

לקבל גליון זה או שאר הגליונות מהמערכת תפנו ל:

gilyonospm@gmail.com

קול פנים מאירות

ענגלאנד: 0330-350-3190

ארה"ב: 845-414-0076

ארגנטינה: 5411-2152-7691

ארה"ק: 0-72-370-1523

אנטווערפן: 323-346-0673

די נואך ארויפגעלייגט געווארן:

צווייטע שיעור וויאזוי
צו טון חסד: 2-33

צווייטע שיעור אין
אגרת היושר דברי אמת:
01

מעשה בחסיד אחד

"בליל שבת קודש, תאריך את זקנך שירד על פי מדותיו, תפזר את פיאתך כעובד ה' נעלה, ותתחיל לזמר את 'שלום עליכם' כהאדמו"ר היותר גדול, ותקדש על היין באש קודש, ותעשה תנועות עם הידים, ותניע את גופך בחיות של ממש"...

את זה. תראה, שאשתך תהנה, הילדים יהנו, יהיה שלום ושלוה בביתכם.

ואותו האיש הסכים. כמובן בשבת הראשונה, היתה קשה, הביטו עליו בתמיה. אבל בשבת השנייה, השלישית, כבר נהייתה סעודה מאירה, הבנים זמרו ביחד, וכל השבוע המתינו על הקידוש החמימה של האב, על התורות, נכנס חמימות גדול בביתם.

לאחר זמן מה, פגשתי אותו, ושאלתי אותו: מה נעשה בביתכם? ענה לי: אה, השבת מאיר בבית, גם אני נהנה מהסעודות שבת! שאלתי אותו שוב: עוד מהלכת אל אותה החבורה בליל שישי? הוא אמר לי: וכי יכולין אחר שבת כזה, לילך בליל שישי במקומות שפלים כזה?

אלקי נשמה שנתת בי טהורה! יהודים מאירים וקדושים! אם רק נתעלים בחמימות בקדושה, אזי רואים את ההתרוממות, אפילו אם נמצא אדם בשפל המצב, תרומם עצמן מזה, תזכור מי אתה, מאין באת, מה כבר עבר על כלל ישראל, ועם כל זה עומדין בגלות, המעלה הוא: אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, שמישיח יבוא לנו, בלי נפק"מ באיזה מדרגה נמצאין, זהו המעלה שלנו, אני מאמין בעולם הבא, בעולם התיקון, שיש לכלל ישראל עתיד, ובזה אנו מתרוממים.

אספר לכם עובדה. לפני הרבה שנים, באה אלי זוג אחד, להסתדר בשלום בית שלהם. האשה התרעם מאוד על בעלה, שהוא הולך בכל ליל שישי באיזה חבורה, באיזה מקום שהוא מגושם מאוד, אינו מתאים שם לשמירת עינים, אינו מקום הראויה לישראל לימצא שם, וזה מיצר לה מאוד. אבל יותר מזה חרה לה, כיצד נראית השבת אחר כך, הסעודה אינה סעודה, השבת אינה שבת, היתה מרת נפש מאוד ממצב של בעלה. והקב"ה חנן דעתי, ואמרתי לבעלה, שמע נא אלי, אם רצית לילך שם בליל שישי, איני מונעת ממך עכשיו, על זה אעבוד עמך אחר זמן מה, אבל עכשיו מקודם אבקש ממך טובה, בליל שבת קודש, תאריך את זקנך שירד על פי מדותיו, תפזר את פיאתך כעובד ה' נעלה, ותתחיל לזמר את 'שלום עליכם' כהאדמו"ר היותר גדול, ותקדש על היין באש קודש, ותעשה תנועות עם הידים, ותניע את גופך בחיות של ממש, ואחר כך בשעת הזמירות, תזמר זמירות חמים ושמחים, תתחיל לומר 'תורה', ותדבר אפילו מעניני שמירת עינים, מקדושה בעניני אכילה, בחמימות גדולה.

אמר לי אותו יהודי: הרב עושה ליצנות ממני? לדי יודעים לאן אני הולך, הם יודעים מי אני!

אמרתי לו: לא, עם כל זה הם רוצים לראות סעודת שבת חמימה ורצינה, ואין להם נפק"מ אם אתה מכוון לשמה. אבקש ממך, שתעשה

אור לנתיבותי

אהבה בחינוך מהו?

מחנך אחד, שאל כזה: אנשים אומרים היום, זה דור חלש, צריך לגשת להחינוך מתוך אהבה, ברוע. אני מכיר שני מוסדות, מוסד אחד, הולך להחינוך באהבה גדולה, ברוע גדול, באמתלא הרי מדובר מ'הדור של היום'... ובמוסד הזה יש כל כך הרבה בעיות, ביהדות, ברוחנית ובגשמיות. אחר כך, יש מוסד שמאוד מסודרים עם תקנות חזקות, מיוסד על יסודות חזקות, ומשם גדלים הרבה ילדים יפים וטובים יותר, עם הרבה פחות בעיות ברוחניים ובגשמיות. איזה הצעד הנכון בזה?

האמת היא, מי אני שאגיד... אבל אתן בס"ד ובשם ה', קצת רעיון על זה. בסיס החינוך הוא לא, מחמיר או לא מחמיר. זו טעות גמורה! אפשר להקפיד. ואין צריך להיות קפדן, ילדים יכולים לסבול את הכל. מה שילדים לא יכולים לסבול הוא, אם אתה מרביץ להם, אם אתה משפיל אותם, אם אתה מבייש אותם, אתה כועס עליהם. אתה יכול לגשת אל הילדים באהבה וביד חזקה, ותוכל אף לסטור אותם מתוך אהבה, הוא לא ישנא אותך, הוא לא ירגוז עליך, הוא לא יתלונן עליך.

הסיבה שאנשים מדברים על החינוך שבעבר מתוך דיבור של גנאי, הוא שאז היה סדר שונה, שהיה אפשר לצעוק על ילד, לסטור לילד, להשפיל ילד, כמובן לצורך החינוך. ועל זה אומרים המחנכים, שהדור של היום לא יכול לסבול את זה.

אבל כשילד מבין שאתה אוהב אותו, אתה מעריך אותו, אין לו טיפת פחד שאתה הולך לבזותו או לשבור רוחו, תוכל להיות בחזק עמו, תוכל להסדיר לפניו יסודות ותקנות חזקות, תוכל לתבוע מאיתו, והוא לא ישבר, לא יברח ממך, וזה החינוך הנכון.

'אהבה' לא אומרת, שהילד יכול לעשות מה שהוא רוצה, ואהבה לא אומרת, שאחרי שהוא יעשה מה שהוא רוצה, תבייש אותו, תשבר אותו, ותשפיל אותו, זו לא אהבה, וזה לא חינוך הראוי.

הבסיס של החינוך הוא: לעשות את זה מתוך אהבה, מתוך הלב, ומעולם לא לבייש ולצער את הילד. הילד לא ירגיש לעולם שאתה עושה את זאת מתוך כעס, הילד לא ירגיש לעולם שיש לך עליו עין רע, אתה לא סובל

אותו, הילד לא ירגיש לעולם שהוא במצב שיוכל אתה לביישו, שהוא במצב שיוכל לקבל מכות, הוא ישבור ממך, כי אתה כעסן, או מפני שאתה אדם חזק ותקיף, כל אלו הדברים המה סכנה בחינוך. אמת.

אבל, אם אתה עושה את זה באהבה, בטעם וביאור והסבר, וזנהרים מאוד לא לבייש. אתה רוצה לסטור ילד אחד? תיקח אותו בקרן זווית, שאף אחד לא יראה בבושתו. אם אתה רוצה לצעוק עליו? לא כל אחד צריך לשמוע. אל תמחץ אותו. אל תאמר דיבורים מאוסים עליו. אל תדבר על עתידו המר, "אתה עוד יצמח את 'זה' או 'זה'..." אל תאמר 'תמיד'... 'מעולם'... את כל המילים המטורפות כגון אלה. אומר לו: 'בני יקירי! אני אוהב אותך, אתה יודע שאני אוהב אותך, אין לי שום דבר נגדך. בוא ונעבוד ביחד, אבל על זה הדרך שבחרת, אינו טוב למענך, אינו טוב להוריך, ואינו טוב להכתה, ואינו טוב למעני. אינני יכול לעשותו, וממילא אני מבקש ממך שתתחזק באומץ, ואם לאו אצטרך לשלחך הביתה. ואינני אשלחך באמצע הכתה, אלא אומר לך שתביא לי כוס קאווע, ובחוץ אומר לך, שאתה מוכרח לילך הביתה, כי אתה עושה צרות בהכתה."

אם הילד יש לו בטחון, שהוא לא יתבזה, לא כל התלמוד תורה, כל הבית חינוך לבנות, כל הישיבה, יראה בבושתו, ולא יהיה קולות וצעקות עליו, לא יהיה בזיונות עליו, לא יהיה השפלות עליו, ולא תשלוט עליו בפראות, אפשר לעשות החינוך באופן חזק ותקנות חזקות, וזה יעבוד, וזה יצליח, זהו היסוד בזה.

אין הפירוש של אהבה, שהילדים יכולים לעשות מה שהם רוצים. אין הפירוש של אהבה שהילדים יכולים לדבר מה שהם רוצים, ולחשוב מה שהם רוצים, ויהיה חופש וקלות ראש בהמוסד. זה אינה אהבה, זהו סתם עצלות. זה סימן שאין להם מחנכים מומחיים, המה פחדנים. המחנכים צריכים להיות בעלי חוזק, צריך להיות להם הרגיעות. אבל מאידך גיסא, הילד צריך לידע שאתה מחנכו על פי דרכו, אתה מבין את הבעיות שלו, אתה מבין להנסיגות שלו, הוא רואה שיש לו עם מי לדבר, הוא יכול אף לענות אותך בחזרה, הוא יכול לומר לך: "זה אינני יכול", ואתה תבין אותו. הוא יכול להגיד לך מה שכואב לו, ולשוחח איתך בהנאה. הוא יכול אף לבוא בטענות "אתה נתת לי 'פסק' שלא היה ביושר אלי!"... האהבה והקשר, זאת מה שהדור צריך, אבל אחר שאתה נותן את האהבה להילדים, אין נפקא מינה מה שאתה עושה למעשה, וכיצד אתה עושה, אם אין זה נובע מתוך כעס, לא באופן פראות, למה לא? געזונטערהייט! אדרבה, זהו מהלך בחינוך מוצלחת.

**יכולים לשמוע תשובות בכל תחומי החיים על קו
המערכת בכפתורים: 551**

מאמר הפרשה והמועדים

פרשת משפטים תשפ"ה

שפלות וגדלות האדם – שני הפכים בעשא אחד

מהאדם על חפציו, מדה כנגד מדה, מוכרין אותו שיהיה עבד, ויאבד בעלות על עצמו, לא רק על עצמו, אלא אף **אשה וילדיה תהיה לאדוניה**, ענין של אשתו וילדיו של האדם, זהו ממש דבר שנצמד לגופו, אבל עבד, אין לו בעלות גם על זה.

ועוד דבר למדנו בענין עבד עברי, שאם נגמר השש שנים ועדיין רוצה להיות נשאר עבד לאדונו, הוא אומר **אהבתי את אדוני וגו'**, אזי מרציעין לו את אדונו, ואומרין לו האוזן ששמעה על הר סיני, **לא תגנוב**, האוזן ששמע בהר סיני - כמוכר עצמו - **כי לי בני ישראל עבדים**, והוא מוכר עצמו לעבד, צריכין לרצעות את אדונו, בכדי לעוררו. וצריך ביאור, למה אין עושין זה תיכף כשנעשה עבד, למה דוקא אם עבר השש שנים ואמר אהבתי את אדוני.

עומדים עכשיו בגמר של ימי השוכבי"ם של שנה זו, שבת מברכים חודש אדר, והלא אמרו חכמינו ז"ל (תענית כט) **משוננס אדר מרבין בשמחה**.

מיד אחר קבלת התורה, מתחיל התורה הקדושה ללמדנו בפרשת עבד עברי, ובזה הענין מסתיים בכל שנה ושנה הימי השוכבי"ם, ומובא בספרים הקדושים הרבה ענינים על זה, ונצמצם לענין נשגב אחד. שזהו, דרך בעבודת התשובה, כיצד יוצאין מימי התשובה, וכיצד מתקרבין להקב"ה ע"י תשובה.

מצד אחד רואין בעבד עברי, הוא גנב, הגיע לשפל המצב, לשפל המדרגות, והגיע למצב שנעשה גנב, אזי צריכין לענושו, והעונש הוא, שאם אין לו ונמכר בגניבתו, דהיינו שיש בחינה מדה כנגד מדה, הוא לקח איש, שיש לו בעלות על חפציו, והוא גנבו ולקח בזה הבעלות

איכה, מה נעשה עמך, חטאת, אבל באותה רגע ובאותה הדיבור היו שומעין ג"כ אהבה, גדלות, התרוממות, איכה, בני חביבי, אדם הראשון, איכה, קרב אלי, אהבתי אותך, קרב אלי.

התורה הקדושה מעמיד עתה יסוד היסודות לכלל ישראל, עד סוף כל הדורות. היסוד שנקרא: **שני הפכיים בנושא אחד**. שבאותה זמן שיש לאדם ענין של שפלות, באותה זמן עצמו, צריך לזכור את גדלותו.

וענין זה נמצא גם כן בפרשת עבד עברי. אכן התורה ענש את הגונב איש ומכרו, שאם אין לו ונמכר בגניבתו, אבל באותה זמן, אמרו חז"ל (קידושין כ). **כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו**, דהיינו, יש לאו של לא תרדה בו בפרך, אסור לצוות לו לעשות מלאכות בזווית, צריך ליתן לו מאכלים היותר טובים, הבגדים היותר נאים, אסור לאדון לאכול לשתות ולישן ולעשות שום דבר, קודם שיתן להעבד. ובאותה הזמן שהעבד אבד הבעלות עליו, באותה זמן שנענש העבד משום דבר חמור של גניבה, באותה זמן אומר לו הקב"ה: וכי ידעת מי אתה? אתה בן מלך, אתה בן אברהם יצחק ויעקב, אי אפשר לצערך, כשתצא מן העבדות, דע שאינך כשאר עבדים, רק יש מצוה על האדון, **העניק תעניק לו**, צריך ליתן לך מן היותר נאה וטוב.

וזה בא ללמדינו שאין מצב בעולם שאדם יוכל להיות במצב של שפלות בלי גדלות והתרוממות, בלי לראות המקום הנעלה שהוא עומד שם, הקב"ה מתכווין להראות לו לאדם בכל מצב את גדלותו ורוממתו.

ויש לבאר כל זה, בהקדם המעשה הידוע על הרה"ק בעל התניא זי"ע, כשהיה במאסר בפעטערבורג, נכנס אצלו אחד מן השרים הגדולים, כדי לעשות חקירות ודרישות, והשר כשנכנס אל הבעל התניא זי"ע ראה, שהוא שרוי במחשבותיו, דבוק בהקב"ה, הוא ראה איש מורם מעם, והבין שאין זה איש פשוט. אמר לו: רבי יש לי שאלה, האם תוכל לענות לי? אמר לו הבעל התניא: שאל נא! אמר לו השר: כתיב בפרשת בראשית, הבורא ית"ש אמר לאדם הראשון, **ויקרא ה' אל האדם ויאמר לו איכה**, וצריך ביאור, וכי נעלם מעיני ה' היכן היה אדם הראשון? וכי אפשר שהקב"ה שהוא יודע הכל, הכל יכול, לא ידע היכן אדם הראשון נמצא? חלילה וחס! ומה פשר הדבר ששאל הקב"ה מאדם הראשון **איכה?**

ותירץ לו הבעל התניא: אתה מאמין שהתורה הקדושה הוא נצחית, בכל זמן, ובכל דור? ענה השר: כן, אני מאמין! אמר הרה"ק הבעל התניא: זהו פשר הדבר, הקב"ה אמר לאדם הראשון איכה?! היכן אתה, כיצד נראית קודם החטא, וכיצד אתה נראה עתה, אחר החטא. איכה?! תביט על עצמך, מי אתה, וכיצד אתה נראית.

ומצד אחר, יש עוד פירוש בתיבת **'איכה'**. כשאחד רוצה לקרות חבירו, או כשאב רוצה לקרות את בנו, קורא לו: בערל, איכה? ולמה שואל לו? כי רצה להמשיך לומר קרב נא אלי, בני חביבי, לכן הוא שואלו איכה, זהו מדרך חיבה.

הרי לנו יסוד, שהקב"ה אמר בתיבה אחת, **ב' עיניים הפכיים**, אחת הוא מדת השפלות,

כלומר, מי שהוא עולה, הרי הוא אשה ריח נחוח לה', הוא נמצא במדרגה גבוה יותר.

ולפי"ו כשאדם ח"ו גנב, הרי הוא במצב של ירידה, באותה מצב עדיין אינו יכול לומר לו, שכתוב בתורה הקדושה, לא תגנוב, כי לי בני ישראל עבדים, כי איש כזה לא ישמע מה שאתה מדבר אליו, אין הוא במצב של התרוממות, אבל אחר שמוכרים לו לעבד, ונמצא בבית אדוניו, והיו מראים לו חשיבותו, שאפילו הוא עבד, מראים לו, שבתוך השפלות של עבדות הרי הוא נשאר חשוב, ומרוממים אותו, הארון קונה אדון לעצמו, אזי ראה העבד החשיבות שלו, ואחר כך שכבר ראה את החשיבות שלו, עכשיו יוכל לומר לו: בני חביבי, אל תלך שוב בתוך העבדות והשפלות, כי לי בני ישראל עבדים, כבר למדת את הלא תגנוב, תרומם עצמך, ותתעלה יותר.

ובזה נתרץ מה שהקשו המפרשים, למה מתחיל התורה את פרשתו, בדבר נורא כל כך של גניבה, מעבד עברי, למה לא בחרה התורה הקדושה להתחיל הפרשה מפרשת **אם כסף תלוה את עמי**, שהוא ענין של חסדים, ענין של גמילת חסד, ודבר טוב של כלל ישראל. אבל לפי הנ"ל מתורץ, אדרבה, התורה"ק מתחיל ואלה **המשפטים**, ללמדנו, שיהודי ימצא תמיד במצב של גדלות, תמיד יזכור החילוק הבולט שבין ישראל לעמים. כשגוי גונב, מכניסין לו במאסר עם שאר בני בליעל, ושם משפילין לו, ונעשה שם משוגע, זהו מהלך של העכו"ם. אבל מהלך התורה הקדושה הוא, אל תכניס אותו לתפיסה, רק תכניס אותו במקום שהוא ילמוד מסר, כמה גדלה חשיבותו.

כתוב, ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, איתא בתרגום יונתן: **בלבושין דיקר**. נתבונן קצת מה שהתורה למדינו בזה. אדם וחיה היו צריכין ללבוש מלבושין משום שחטאו, וקבלו תאוות עולם הזה, קבלו ענין הבושה, הענין של מלבושין היה עונש להם, אבל באותה זמן היו הלבושין **לבושין דיקר**, אכן זהו בושה, זהו שפלות, זהו ירידה, אבל באותה זמן, הרי הוא עליה, לבושין דיקר, לבושין יקרים, זהו היה כאומרים להם: אתה בן מלך, אדם מרומם, לא נפלת.

אמרו הבעלי מוסר: יש לך אדם, שמתפלל ככוונה כל תפלה ותפלה, ופתאום קיבל איזה ירידה, וכאן מחסר ברכה בשמו"ע שאינה כתיקונה, וכאן מחסר ברכה, אבל למעשה נמצא, כי צ"ה אחוזים הרי הוא מכווין בתפילתו, ורק ה' אחוזים אינו מכווין. ויש לך אדם אחר, שעד עתה לא היה מכוין אף מילה אחת בתפילתו, כלום! ועכשיו התחיל לכווין קצת בשמו"ע, שנים או שלשה ברכות, מי משני אנשים אלו הם יותר חשובים?

ותירצו, כי השני הוא יותר חשוב, כי הראשון מצויה עתה במצב של ירידה, והשני הרי הוא במצב של עליה. כשאדם נמצא במצב של ירידה זהו אינו מצב טובה לאיש כשר, זהו אינו הדרך בעבודת ה', יהודי צריך להיות תמיד במצב של עליה, אם הוא במדרגה של התעלות הרי הוא עולה אשה ריח נחוח לה',

למקום עפר רימה ותולעה למי אתה עתיד דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. והקושיא מפורסמת, למה אמרו רבנן בכפילה, היה צריך להתחיל מיד דע מאין באת מטיפה סרוחה, לאן אתה הולך למקום עפר רימה ותולעה, למי אתה עתיד דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ולמה הוצרך כל ההקדמה שברישא של המשנה.

ובמדרש שמואל מרתין על פי ההקדמה שהקדמנו, שהמשנה מיירי כאן בב' ענינים, מעלות האדם, ושפלות האדם. המשנה מתחלת ממעלות האדם, וכיצד מפרשין רישא של משנתנו? **מאין באת**, צור מחצבתה של הנשמה הטהורה הוא חלק אלוק ממעל, בני מלכים, בני אברהם יצחק ויעקב, היינו עומדין אצל הר סיני, היינו רואין קריעת ים סוף, היה לנו משכן ובית המקדש, וכי יודעת מי אתה? **ולאן אתה הולך?** לגן עדן, לימות המשיח, עולם התיקון, זהו מה שעתידין אנו לירש. **לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון**, לפני אבינו שבשמים, אבינו מלכינו, זהו ממעלותינו וגדלותינו, ואח"כ אומר המשנה שצריכין גם כן להסתכל על שפלות האדם, מאין באת, מטיפה סרוחה, לאן אתה הולך, למקום עפר רימה ותולעה, לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, אבל אין רצון ה' שהאדם יסתכל אך ורק על שפלות עצמו, רק קודם שאתה מסתכל על שפלתך, תחשוב ג"כ מעלותיך וגדלותיך, וחשובתיך, התרוממות שלך, מלכותך, מה שאתה סגולה מכל העמים.

וזהו ל: "אי נמי מאי דתני והדר מפרש, דע מאין באת ולאן אתה הולך וכו', והדר מפרש, מאין באת מטפה סרוחה וכו', כוון על ג' דברים

ובזה מתחיל התורה"ק את פרכתו, זהו היחוס של הכלל ישראל, זהו גדלותו של יהודי, בני מלכים, בני אברהם יצחק ויעקב. אלפי נשמה שנתת בי, אין נפ"מ מה שעשיתי עם הנשמה, עכ"ו, טהורה הוא, אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפתחה בי ואתה משמרה בקרכי, בזה מתעלה יהודי בצפרא, כשאומר מודה אני מתחילין היום, באומר, נשמתי הוא טהור, אני בא ממקום טהור, ואמשיך להתרומם, בלי נפ"מ מה שעבר עלי, זהו היסוד של יהודי.

*

בשעת הנסיון של יוסף הצדיק עם אשת פוטיפר, איתא, שנודמנה לו דמות דיוקנה של אביו, והדמות היה אומר לו: יוסף, עתידין אחיך שיכתבו שמותייהם על אבני האפוד ואתה תהיה ביניהם, וכי רצית ח"ו ששמך ימחה מביניהם, ויקראו עליך מקרא שאמר שלמה המלך ע"ה (משלי כט ג) **יְרַעַה זֹנֹתָ יֶאֱכָד הוֹן חֲלִילָה וְחַס**. פירש, שאמרו ליוסף הצדיק, ב' הפכיים בדבר אחד, מצד אחד, תזכור מי אתה, יוסף הצדיק, שמך עתיד להיכתב על אבני אפוד, זהו גדלותיך, זהו חשיבותיך, זהו הדביקות שלך בבורא עולם, חלילה וחס אתה רוצה צד אחר. רוממו אותו, הראו את הגדלות שלו, ובוזה היה יכול לעמוד בנסיונו הקשה.

*

במסכת אבות (פ"ג) **עקביא בן מהללאל** אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לדי עבירה, דע מאין באת לאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ומבאר את דברי, מאין באת מטיפה סרוחה לאן אתה הולך

צדיקים", מהקדושים והטהורים אברהם ושרה, ממקום שהשכינה שרה, ממקום שראתה מלאכים ושרפים, ולאן אתה הולך, "והנה הולך בחוץ לארץ אל מקום טמא, ואנשי רשע". ומה רצה המלאך לומר לה?

המלאך אמר לה, שני הצדדים, מצד אחד אתה יודעת מי אתה, אי מזה באת, תחשוב מי אתה, ותחשוב אנה תלכי, וזה תרומם אותך ותעלה אותך, ולא תוכל לנפול בשפלות, מפני שמעלותיך תרומם ותעלה אותך, אפילו במקום שגבירתך תענה אותך קצת, אבל היכן אתה, תסתכל על הגדלות ועל המעלות, וזאת תחזק אותך.

*

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטיווקא זצ"ל אמר: יש מדרש פליאה אצל אדם הראשון, מפני מה חטא אדם הראשון מפני שראה שתיים. מה הפירוש, הוא ז"ל פירש: המאין באת מטיפה סרוחה, לא היה שייך אצל אדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה, כי לא באה במציאות, מטיפה סרוחה, ולפי"ז יובן למה חטא, מפני שלא היה יכול להסתכל בשלשה ענינים אלו, רק בשנים היה יכול להסתכל, כי בענין מאין באת, לא היה יכול להסתכל באופן של שני צדדים, ואם אין יכולים לראות ב' צדדים, אזי נופלים. אדם צריך להסתכל בב' צדדים הפכיים, יש צד של מעלות ויש צד של שפלות, ומוכרחים להתרומם עם המעלות, וצריכים להסתכל על השפלות כדי לא לנפול על ידי המעלות, אבל בלי לראות המעלות הוא קשה, ויכול לנפול.

אחרים, שגם מהם יקח שלא לבא לידי עבירה, והם נאמרים על הנשמה, והאנשים החשובים מסתכלים בו, כדי שלא לבא לידי עבירה, ואינן מסתכלים אל היותם באים מטפה סרוחה".

"ולכך אמר הסתכל בג' דברים נעלמים שצריך בהם הסתכלות, דע מאין באת, שחוצבה נשמתך מתחת כסא הכבוד, והיא חלק אלוה ממעל, ואין ראוי שתעשנה זרה ונכריה לו במעשיך הרעים, ולזה אמר הדמעה'ה חלקי ה' אמרתי לשמור דבריך, לפי שצריך לאדם לראות שבא מטפה סרוחה וכיוצא בענינים הללו ממעל, ולא להתגאות בעבור זה אלא לשמור דבריך, כי אדרבה בזכרי שאני חלקו, אני משתדל להדמות לחלקי ולשמור דבריך, כי אין ראוי לחלק אלוה שתחטא. ולאן אתה הולך, למקום שממנו חוצבה, להשיג ארחות חיים, שמה עתידה נשמתך לילך, ואין ראוי שתמנע טוב מבעליו. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, כי גם הנשמה עתידה ליתן דין וחשבון, וכמעשה דהחיגר והסומא שומרי הגן, ושלשה אלה בני נח ומרגוע אל הנשמה לשוב אל מקורה הראשון. על כן הסתכל בהם ואין אתה בא לידי עבירה. והדר מפרש עוד ג' אחרים, על הגוף, והם לגריעותא מאין באת מטפה סרוחה וכו', באופן שהג' של הנשמה הם למעליותא, והג' של הגוף הם לגריעותא, וכולן שוין לטובה להרחיק את האדם מן העבירה".

*

איתא בספורני, כשברחה הגר מבית אברהם, אמר המלאך להגר, אי מזה באת, ואנה תלכי, פירש הספורני, "הביטי וראי, מאיזה מקום נסעת, כי היית במקום קדוש ובבית

הוא, שלעתיד לבוא יראה הקב"ה להצדיקים, הגיהנם, שקודם שמכניסם לגן עדן הוא מביאים להגיהנם, והוא מראה להם שיש כסאות ריקנים, ואמר להם, זה היה צריך להיות מקומכם, אבל מפני שעשיתם מעשים טובים, אין אתם יכולים לילך לגיהנם ותיכנסו לגן עדן. ולרשע אמר אלקים, להביאם לגן עדן, ומראים לו הכסאות הריקנים, ואומרים לו, אם היית זוכה היית קונה את מקומך בגן עדן, ח"ו עתה צריך לילך ב... הרבוש"ע מראה לכל אחד שני הצדדים ההפכיים, לצדיקים ולרשע. והעונש הוא מפני שלא עשה הפעולות שצריכים לעשות כשרואים שני הצדדים - להסתכל רק על השפלות בלי ראות המעלות, אין לזה חכמיות.

וזהו כף הקלע, שזורקים אותו למעלה, ומשם למטה, ושוב למעלה, כי לא עשה כן בחייו, חלילה וחס, לא ידע מזה שום יהודי, כי חלילה וחס, לא חיבר את המעלות ושפלות ביחד, זהו המדה כנגד מדה חלילה.

וז":ל: "ודע כי נפש הרשע אשר כל תאוה לחפצי הגוף בחייו ונפרדת תאוה מעבודת הבורא ונבדלת משרשיה תרד במותו למטה לארץ אל מקום תאוה ותהי תולדתה כטבע העפר לרדת ולא לעלות אבל יעלו למרום לדין ולמשפט ולראות איך החליפה מרום בשאול כאשר יעלו את האבן על ידי כף הקלע ואחרי עלותה למרום תרד בטבעה למטה לארץ כאשר האבן חוזרת ונופלת לארץ אחרי הזריקה שנאמר (שמואל א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (קהלת רבה ג כז) אחת נשמתן של צדיקים ואחת

*

איתא בגמרא (יבמות מז) תנו רבנן, גר שבא להתגייר בזמן הזה, אומרים לו, מה ראית שבאת להתגייר, אי אתה יודע שישאל בזמן הזה, דוויים, החופים, סחופים, ומטורפין, ויסורין באין עליהם. אם אומר, יודע אני, ואיני כדאי, מקבלין אותו מיד, ומודיעין אותו מוקצת מצות קלות, ומקצת מצות חמורות, ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני, ומודיעין אותו ענשן של מצות. אומרים לו, הוי יודע שעד שלא באת למדה זו, אכלת חלב, אי אתה ענוש כרת, חללת שבת, אי אתה ענוש סקילה. ועכשיו, אכלת חלב, ענוש כרת, חללת שבת, ענוש סקילה. וכשם שמודיעין אותו ענשן של מצות, כך מודיעין אותו מתן שכרן. והביאור בזה הוא, שצריכין לעמוד לפניו ב' הצדדים, שמודיעין לו, שכלל ישראל נבנה על שתי דברים הפכיים הללו, יש מצב של שפלות, נפילות, אבל יש מצב נעלה של מתן שכרן. יהודי הוא דבר מרומם, זהו העבודה בכליות ובפרטיות בימי השובבי"ם, זהו העבודה שאנו היו עובדים בשבועות אלו, אכן היו ח"ו חוטאים, היו נפילות, היו ענינים קשים, אבל מי אנו, ממי באנו, ולאן אנו הולכין, זהו מרומם אותנו. לכך גילה לנו התה"ק מיד אחר מתן תורה, את ענין זה, בשבוע האחרונה מימי השובבי"ם שבכל שנה ושנה, וכהכנה לימי שמחה של אדר וניסן, נכנסים עם המעלות וחסרונות, ונתעלין על ידם.

*

מובא בשערי תשובה לרבינו יונה (שער שני אות י"ח) מה זה כף הקלע? העונש של כף הקלע

גדול כבוד הבריות, בשור, כיון שהגנב הלך ורק אצלו הלך השור, ולא היה לגנב כל כך טירחא, משלם חמשה, אבל שה, שהיה צריך להשיאו על כתיפו, והיה לו טירחות, בזיונות, צער, משלם רק ארבע.

שהתורה הקדושה אומר ליהודי, אפילו שגנבת, עברת על התוה"ק, אבל אתה נשאר בן מלך, ואם היה לך צער וטירחה, הצלם אלקים שלך לא אבדת, וצריך להתחשב עם זה.

ויסוד זה צריך להשתרש בנו, שאין דבר כזה, לאבד את הצלם אלקים, הנשמה הטהורה, זהו אין אובדים כלל, ובוזה יוכל להתרומם, ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא, ישראל נשאר ישראל לעולם ועד, ואי אפשר לאבדו.

*

איתא במדרש, נגעי בתים באו מפני צרות עין, אדם אומר לחבירו, השאלני חטים, וחבירו אמר לו, אין לי, השאלני שעורים, אמר לו חבירו, אין לי, השאלני תמרים, אין לי, וכו', ומה עשה הקב"ה, הוא הביא נגעים, ועל ידי זה הוא צריך להוציא כל מה שבביתו, ואזי נתגלה שיש לו, ואזי יקראו תגר, הרי שהיית צרות עין, ויש לך מכל טוב וטוב, לא היית רוצה לעשות טוב לישראל חבירך.

זהו מצב של שפלות, אבל מצד אחר איתא, שהתורה הקפיד להוציא כל החפצים קודם שבא הכהן, בכדי שחפצי ביתו לא יטמאו, אמרו חז"ל, למה חס רחמנא על הכלים, לכאורה כלי מתכות טהרן במקוה, מאכל ומשתה, יוכל לאכלן כשהוא טמא, אלא מאי, שחס רחמנא על כלי חרס שאין לו טהרה

נשמתן של רשעים עולות למעלה ונדונות שם ונשמותיהן של צדיקים זוכות בדין וגנוזות תחת כסא הכבוד ונשמותיהן של רשעים חוזרות ויורדות ומטורפות לארץ שנאמר ואת נפש איביך יקלענה ונאמר (משלי יא ז) במזות אדם רשע תאבד תקוה, כי לא תהיה תקוה לנפש הרשע לצאת מחושך לאור שנאמר על נפש הרשע (תהלים מט ב) תבא עד דור אבותיו עד נצה לא יראו אור, עכ"ל"ק.

*

רבי שמעון בן לקיש, שהיה מקודם חבר בחבורת גנבים, כדאיתא בגמרא בפגישה עם רבי יוחנן, ונעשה לאחד מאמוראים הקדושים, לאחד של בעלי רוח הקודש, ואיתא בפרקי דרבי אליעזר, כי אותו יום שנפטר ריש לקיש לחיי עולם הבא, מתו גם שני הגנבים, שהיו אתו בחבורה בעת שהוא היה עדיין גנב. מה ביאר של ענין זה, ומה מלמדינו חכמינו ז"ל.

רק הענין הוא, כשעלו שני רשעים אלו בעולם האמת, הראם הרבוש"ע, תראו, ריש לקיש אכן היה בבחרותו במצב של שאול תחותית, במצב נורא, אבל הוא הביט על המעלות, הסתכל על חלק הטוב, על המאין באת ולאן אתה הולך, שמדגיש המעלות, והביטו עד כמה התעלה, תביטו מה שאבדתם, ובוזה ענש אותן הקב"ה. שזהו הגדלות וההתרוממות, והעבודת הדיבקות של כלל ישראל אל הקב"ה, להסתכל על המעלות אלו.

בפרשתינו, אנו לומדים, חמשה בקר ישלם תחת השור, וארבע צאן תחת השה, ובגמרא: רבי יוחנן בן זכאי אמר, בא וראה כמה

מרגיש התורה הקדושה את המעלות וגדלות של אותו האדם, כי ליכא שפלות בלי גדלות, כלל ישראל המה ענין של התרוממות, וצריכין להתרומם. וכלל ישראל עומדים במצב מרומם להגיע לדרכי דביקות הבורא חזקה על ידי שיודעין מי אנו.

*

ולכן כתיב **ואהבת לרעך כמוך**, אוהב את חברך, ולמה, מפני שאני ה', כי כן הוא דרכו של הקב"ה, הקב"ה עושה גם כן כזה, שהקב"ה אינו שוכח ממעלות של האדם, וכן תעשה גם אתה לחברך, ואהבת לרעך כמוך, בדרך זה תאהב כל יהודי.

*

מספרים על הרה"ק **מפשיסחא זצ"ל** פעם היו מחסידיו העשירים הבעלי בתים נסעו לדאנציג על היריד, ועשו מסחרים גדולים והצליחו, אבל מעושר אחד מביניהם, גנבו כל רכושו, ופקדונותיו וההלוואות, ונשבר רוחו מאוד בקרבו. בו בזמן הלך אחד מן החברים, ואמר שכל החברים יאספו באיזה מלון, ויעשו לחיים רבתי, להודות לה' על ההצלחה הגדולה שהיה להם במסחר. בשעת מעשה, אמר, אנו אכן שמחים בהצלחה, אבל יש לנו חבר, שאבד את הונו, ובשעה שאנו שמחים בהצלחתנו, נא נעשה חסד וליתן לאותו חבר כמות שאבד. ואכן אחד לקח מראשו את כבעו, וכל החברים התחילו להכניס בתוכו המעות, וכשעמדו קודם שהגיעו לב' מאות רובל האחרונים שחסרו ממה שגנבו ממנו, אמר אותו עושר לחבירו שאבד את ממונו, מעתה

במקוה. כאן מיירי באדם שהוא צרות עין, הוא אינו יכול ליתן שום דבר לחבריו, אבל בו בזמן, חס רחמנא על כלי חרס שלו!

שזהו דרכו של התורה הקדושה, התורה מסתכל על הגדלות של האדם, יש לו צלם אלקים, הרי הוא יהודי קדוש. אכן צריכין להענישו, צריכין לעבוד על מדותיו הרעה, אבל בו בזמן אחשוב את כלי חרסו, ולא לאבדו.

וזה מרוממנו, וזה חיזוק למחשבה, כיצד יוכלו להשלים את עצמו ולרומם עצמו.

*

אומרים בכל יום בין השש זכירות, **זכור את אשר עשה ה' למרים בדרך בצאתכם ממצרים**, ופירש הרמב"ן, שצריכין להוציא את הסיפור הזה, לחשוב בזה, כדי להוציא מזה תועלת, ואיתא בספרים הקדושים, שחוץ מלימוד על לשון הרע, מצאנו כאן דבר גדול.

מצד אחד היה לה למרים עונש גדול, ובין גדול, כל ישראל יודעין שיושבת בדרך כמצורעת, בנביא צפניה כתב **באשר משפטו שם פעלו**, ופירש רש"י, במקום שדן את האדם אזי מזכירין את צדקתו. באותו זמן, שהקב"ה ענשה וביזה את מרים על חטא של לשון הרע, בו בזמן, כתיב, **והעם לא נסע**, ופירש"י שהקב"ה כיבדה משום אותה שעה שעייכה בעד משה רבינו כשהכניסו להנהר, כדכתיב **ותתיצב אחותה מרחוק**, לשמור על משה. באותה זמן ובאותה מקום ובאותה רגע, שהתורה הקדושה מדגישה את החלישות של האדם שנכשל בלשון הרע, באותה הזמן

פירש של דבריו אפשר לומר, כשאתה מחשיב את חבירך, ואתה מראה לו החשיבות, תן לו עם כל הלב, זה שהוא במצב של שפלות עתה, אתה צריך לרומם אותו למעלה למעלה רק עם מעלות. אין עסקך בשפלות, השפלות כבר מצוי, עבודתינו הוא רק לרומם את הזולת, ולא להשפיל. אל תביא אל תוך ה'מעלה' ה'שפלות'. הוא אינו צריך רק לעליות ואין צריך לירידות.

*

העולם מספר בידוחתא, בשנים קדמוניות, היה אנשים שהיה להם חנות בחלק החיצון של הבית ובפנים הבית היה דירתם.

חסד ולקחתי לך בהאיטא, אינך מסכים ללכת את מהלך קצרה זו! הסביר לו רבי אלחנן עומק דעתו וסברתו: אני לא רציתי ליכנס להאיטא, אך אתה רצית לעשות מצוה, ומצוה צריכין לעשות בשלימות, אם כבר התחלת לעשות מצוה עליך לגמור עד הסוף, ועל כן צריך אתה לטרוח לנסוע בתוך הרחוב עד בית אכסנתו ממש... שאם חסר שלימות המצוה, לא חסר רק פרט אחד ממעשה הגדול, רק פרט קטן גורם שיהיה כאילו אין ממש בראשונות - הפלא ופלא! משל למה הדבר דומה, לאחד שבונה בית, שמטרת הבית הוא ליהות צל מן הזרם ומטר והקור וחום, אם עדיין חסר חלון אחד, לא אמרי' שיש לו בית אבל חסר חלון, רק כאילו אין לו בית כלל, כי עדיין לא מילא הבית את תפקידו, כי נכנס הזרם ומטר קור וחום, וכל הזבובים, אין זה כלום. כן הוא במעשה המצוות, אם חסר משלימות המצוה, עדיין לא פעל המצוה מה שצריך וכאילו אין לו כלום.

כבר נתעשרת, וכבר נשלם חסרוך, עתה תן אתה ב' מאות לצדקה, ונתנו כל מה שחסר מרכושו, חסר עם ב' מאות. כשהגיעו להרה"ק מפשיסחא אמר, שלא עשו כהוגן, מצוה של חסד, צריכין לעשות בשלימות*.

ועל דרך זה הבאנו בגליונינו פרשת שמות בשם רבי אלחנן וואסערמאן זצ"ל, ונביא הדברים לכאן לשלימות הענין: פעם אחת כשהגאון רבי **אלחנן וואסערמאן** זצ"ל הי"ד היה בעיר וויליאמסבורג לצורך אסיפת כסף לישיבתו. היה הולך ברחובות העיר ללכת לבית אכסנתו. ויהודי אחד שנהג אויטא, ראהו ורצה לזכות לנהג את הראש ישיבה באויטא שלו. הוא קרא אל הראש ישיבה וביקשו ליכנס בתוך האויטא והוא ינהגו לאכסנתו. ורבי אלחנן סירב. אותו יהודי יצא מן האויטא וביקש את הראש ישיבה ואמר לו: יהיה לי זכיה ומצוה רבה לנהג את הראש ישיבה עד לאכסנתו. ופעל אצל רבי אלחנן שיכנס להאיטא. והוא נסע על העוועניו, ואכסנתו של רבי אלחנן היה על הסטריט שהיה צריכין לנסוע לתוכו מעט, כי האכסניא היה ב' בתים בתוך הרחוב.

הנהג עצר את האויטא בראש הסטריט אצל העוועניו, והבין שרבי אלחנן יצא מן האויטא. אבל רבי אלחנן לא יצא. סבר הנהג כי בוודאי לא הרגיש רבי אלחנן שכבר הגיע למחוז חפצו. אמר לו הנהג: ראש ישיבה, כבר הגענו אל בית האכסניא. רבי אלחנן הביט מן החלון, ואמר מה אתה שח, איני רואה את בית אכסנתו?! אמר לו הנהג: ראה בתוך הרחוב, בנין השני הוא בית אכסנין! אמר רבי אלחנן: זאת אומרת שעדיין לא הגענו!

שאלו הנהג את רבי אלחנן: ילמדנו רבינו, בראשונה אפילו לא רצה ליכנס אצלי באויטא, הרי זאת אומרת שמצידך היית מהלך כל הדרך רגלך, ועכשיו שעשיתי לך

ההורים היו עוסקים בהחנות, ושמשו את הקונים, ומאחור בבית דירתם היתה המשרתות ששמרו על הילדים.

ובאמת, כן צריכין לחנך את הילדים. לא לומר לילד, תמיד אתה עושה רע, תמיד... תדיר... לא להזכיר לילדים את חטאיו הראשונים, לא לדבר כלל מחלק הרע של הילד, תאמר לו מוסר, ואם צריכין לענשו, תענשו, אבל באופן דיבר ממעלות. בני חביבי, אתה כל כך טוב, כל כך יקר, כל כך ותיק, זה אינו מתאים לך... ובאותה זמן, דבר ממעלתו ולא משפלותו. לעולם לא לגמור השיחה עם השפלות שבו, תאפשר לו להתרומם. וגם לעצמו, לילדים, וכל אדם שיש לך עסק עמו.

פעם אחת שמעו ההורים איך שאחד מן הילדים בוכה בלי הפסק, והבכיה מתגברת והולכת, עד שהאמא גומרת בדעתה שצריכה לילך לראות מה שקרה בפנים הבית. הלכה ושאלה המשרתות מה קרה, ענה המשרתת, שאינה יודעת, הילד פשוט אינה רוצה להרגיע, וכשהאמא נטלה את הכסת מעל הילד לראות מה שקרה, ראתה לתמיהתה, שהילד קשר על ידו את התפילין של אביו. שאלתה מן המשרתת: מה זאת עשית לו, למה הנחת את התפילין על ידו.

כשיש בדור הזה נסיונות קשים של טעכנעלאגעי, ושאר תאוות עולם הזה, נסיונות כה קשים שכלל ישראל מתמודדים בו, צריכין לזכור שבמצב של שפלות כזה, בזה המצב גופא יש מצב של עליה והתרוממות, אם נפלת, ראית ענין-ביש דבר שאין צריכין לראות, אכלת מאכל לשם תאוה, תרומם עצמך, אתה קדוש, גופך קדוש, נשמתך קדושה.

ענה המשרתת, מכיון שראיתי שהילד אינה מרגעת עצמו, נזכרתי, שהשעה היחידה שאדוני - בעלך, הוא רגוע ושקט, הוא בשעה שלבש אותן הרצועות, הבנתי שרצועות אלו מרגיעין, לכך לבשתי אותן גם על ילד זה.

זהו אכן בדרך צחות אבל מונח בזה עמקות. מניחין את התפילין, זהו באה מן הבמה, שהוא בעל-חי, אינו מדבר, ולוקחין את התפילין ונדבקין אל הקב"ה, בתפילין שבראש, בתפילין שביד, במדריגה היותר גבוה. הרבוש"ע גם כן מניח תפילין כדברי חכמינו ז"ל. זה מראה לנו, מה זה דביקות הבורא. בתוך השפלות, על ידי רצועה של עור של בהמה, שם אתה מוצא גדולתו, זהו הרוממות של ישראל, זהו הדביקות הבורא, שאנו לוקחין השפלות ומעלין אותה, ואין שוכחים מי אנו, אנו זוכרין תמיד באיזה מצב אנו נמצאים, שאנו בני מלכים.

בספה"ק נועם מגדים (בפרשתן) מפרש: אם כסף תלוה את עמי את עני עמך לא תהיה לו בנושה. בגלות הקב"ה עוזר והקב"ה יעזור להלאה שיש השפעות טובות, והקב"ה יעזור שיהיה לנו כל מה שאנו צריכין, אבל יוכל להיות שישכח קצת לצפות לישועה ולהתפלל שיבוא את היום שכולו שבת, וזוה פירש, אם כסף תלוה, מלשון לוייה, שיתלוה לנו כסף וכל

השפעות טובות, אבל התורה מבקש מאותנו, את העני, זה מרמז על משיח שהוא עני ורוכב על החמור, שעל-אף שיש השפעות טובות בגלות זכור נזכור ממשיח, לא תהיה לו כנושה, שלא נשכוח ממנו, (נושה מלשון נשני אלקים).

השי"ת יעזור, שאכן נזכה לימות המשיח תיכף ומיד, הקב"ה יעזור תיכף אחר השוכבים משנכנס אדר, לא שמחה לבד, רק מרבין בשמחה, ולמה? איתא מהרה"ק רבי ר' ברוך'ל זי"ע שאמר, ששנמת ישראל בא מעולם השמחה, ולכן שוכחין מצער מהר, אבל משמחה זוכרין לעולם ועד, ואנו מרבין בשמחה, שחיינו הוא שמחה, התרוממות,

שמחה הוא התרוממות, והשי"ת יעזור, השפעות טובות לכל ישראל, א לעכטיגן תמיד, אידישע קינדער זאלן האבן געזונט פרנסה נחת, אריכת ימים ושנים טובות, רפואה שלימה לכלל ישראל, זיווגים הגונים, אך טוב וחסד, השפעות טובות, הרחבות הדעת, מען זאל קענען דינען דעם אייבערשטן מיט הרחבה, מיט הרוחה, מיט מנוחת הנפש, מיט שלוות הנפש, אידישע קינדער זאלן נישט וויסן פון קיין שום צער, נאר לעכטיגקייט, לעכטיגע אידישע דורות, נחת דקדושה, זאל זיין אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיינו, און מען זאל זוכה זיין לביאת משיח צדקינו במהרה דידן אמן.

קול פנים מאירות

ענגלאנד: 0330-350-3190

אר"ה"ב: 845-414-0076

ארגענטינע: 5411-2152-7691

ארה"ק: 0-72-370-1823

אנטווערפן: 323-346-0673

די נואך ארויפגעלייגט געווארן:

שיעור ב גמילת חסד
ווען איז עס אמתדיג
לשם שמים: 33-2

שיעור ה"ו בסידרה של
בורדירליין: 77-56

